

Samspill i musikkopplæringen

Alle gode krefter må løfte sammen for god musikkopplæring. Det er behov for offentlig, så vel som frivillig og privat engasjement. Det er altså ikke et spørsmål om enten eller, men både og. Den offentlige grunnskole og kulturskole kan ikke alene dekke barn og unges opplæringsbehov. Kulturlivets kor, korps og orkestre har ikke de ressurser som skal til, og de færreste familier har økonomi til å bære opplæringen alene.

Sammen derimot, har det vist seg mulig å oppnå gode resultat. Sammen legger vi grunnlaget for at barn og unge utvikler den kompetanse samfunnet og det enkelte barn trenger.

Også lovteksten peker på krav til samspill. Kulturskolen skal utvikles i samarbeid med kulturlivet for øvrig, slik står i den såkalte kulturskoleloven.

Valgfrihet er bra dersom det balanseres med ansvar. Det er trolig ikke så bra å gi musikk elever frihet uten ansvar for deltakelse i samspill. Barn bør delta sammen med likesinnede, for å finne glede og inspirasjon. Barn lærer ofte mer av hverandre enn av lærere og foreldre. Ved å spille og synge sammen, økes mestringsnivået og problemer løses. I tillegg kommer stolthet ved felles måloppnåelse sammen med gode venner.

El Sistema, ett system, systemet

I Venezuela, med 40 mill mennesker finnes en modell for musikkopplæring som har vist seg å gi så gode resultat at store deler av musikkverden imponeres. De har innført ett system; El Sistema. Poenget i denne sammenhengen er forpliktende deltakelse i samspill, gruppespill og individuell oppfølging bundet sammen i sterke sosiale nettverk.

Barn fra alle sosiale lag inkluderes. Et system av profesjonelle og frivillige ressurser sørger for grundig opplæring. De heldige barna som inkluderes i dette miljøet, lærer seg å mestre sitt instrument sammen med likesinnede i et inspirerende miljø.

El Sistema tilbyr verdifull tid sammen med tydelige voksne og eldre musikanter som er gode forbilder og som skaper et trygt og godt oppvekstmiljø.

Virksomheten involverer hele barnets familie og er en god sosial læringsarena. Musikalsk ferdighet og sosial kompetanse gir de unge selvtillit til å takle livets utfordringer. Kor, korps og orkestre fungerer som små

samfunn i seg selv. Medlemmene opplever tilhørighet og samhold. Konsentrasjon, ansvar og disiplin forbindes med gode opplevelser. Teamfølelsen kommer naturlig og kunnskap om demokrati i organisasjonslivet læres tidlig.

Også i Norge har vi flere ulike mindre system som ligner på El Sistema. Flere elementer som sammen blir system med god effekt. Det forutsetter imidlertid mindre valgfrihet. Alle som spiller bør delta i samspill. Bandinstrument i band, orkesterinstrument i orkester, korpsinstrument i korps osv. Ekstra spennende blir det når vi blander bandinstrument inn i orkester og korps.

Alle som spiller piano eller gitar bør delta i kor, gitarorkestre, rytmegruppe eller lignende. All individuell opplæring og øving, bør suppleres med samspill. Det er i samspill med likesinnede vi finner inspirasjon og glede.

De færreste elever har den indre motivasjon og selvdisciplin som skal til for å supplere den ukentlige undervisningstimen med nødvendig individuell egenøving. Dersom ukentlig undervisning ikke følges opp, blir kulturskolens undervisning fånyttet. Det må altså mer til for å lære seg å spille et musikkinstrument.

Her bidrar de mange frivillige lag som tilbyr gode, inspirerende og trygge læringsarena i stabile og sterke nettverk rundt det enkelte barn. Sammen med likesinnede oppleves samhold, glede, trivsel og barn lærer snart hva som kreves for å oppnå felles mål.

Dersom målet er å gi barna et livslangt forhold til sitt musikkinstrument, må mestringen opp på et akseptabelt nivå før tenåringalderen. Om det ikke lykkes, dropper tenåringen ganske snart ut av samspillet og musikken. Å mestre et musikkinstrument, er krevende. Derfor er forpliktende deltakelse i samspillgrupper så viktig.

Mardon Åvitsland
rektor, Bergen kulturskole

(Innlegget har vært på trykk i Bergens Tidende)